

Sygn. akt VIII U 1106/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Maria Gawlik
Protokolant:	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 16 grudnia 2014 r. w Gliwicach

sprawy J. D. (D.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 19 marca 2014 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ubezpieczonemu przyznaje prawo do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych począwszy od daty powstania prawa;
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego kwotę 240zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Maria Gawlik

Sygn. akt VIII U 1106/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. zaskarżoną decyzją z dnia 19.03.2014r., odmówił ubezpieczonemu J. D. (D.) prawa do emerytury w oparciu o przepis art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: z 2009r. Dz.U. nr 153, poz. 1227 ze zm.), ponieważ nie udowodnił on żadnego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach przy pracach wymienionych w wykazie A.

W odwołaniu do Sądu ubezpieczony J. D. domaga się zmiany zaskarżonej decyzji przez przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach uzasadniając, że przez wymagany okres 15 - lat wykonywał prace w warunkach szczególnych wymienione w wykazie A. Wskazał, że w okresie od 1.10.1980r. do

28.02.1998r. wykonywał pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury. Ponadto wniósł o przesłuchanie w charakterze świadków współpracowników.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Rozpoznając odwołanie Sąd ustalił i zważył, co następuje:

Ubezpieczony J. D., ur. (...), w dniu 21.11.2013r. złożył wniosek o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony 60 lat ukończył 22.12.2013r., a na dzień 1.01.1999r., legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze ponad 25 lat, w tym nie udowodnił żadnych okresów pracy w szczególnych warunkach wymienionych w wykazie A.

Organ rentowy nie uznał za pracę w warunkach szczególnych, pracy w spornych okresach w Zakładach (...) w B. oraz w Hucie (...) w B. na zajmowanych stanowiskach wymienionych w świadectwach wykonywania pracy w szczególnych warunkach, ponieważ odwołujący nie przedłożył dowodów, na jakich stanowiskach byli zatrudnieni pracownicy, których pracą kierował.

Wobec powyższego skoro ubezpieczony nie udowodnił wymaganego, co najmniej 15 - letniego stażu pracy w warunkach szczególnych organ rentowy wydał zaskarżona decyzję.

W okresie od 1.10.1980r. do 30.05.1995r. ubezpieczony był zatrudniony w Hucie (...) w B., a w okresie od 16.06.1995r. do 28.02.1998r. w Zakładach (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w B. w dozorze inżyniersko technicznym w oddziałach i wydziałach, gdzie wykonywał prace w szczególnych warunkach – dowód: k. 7 i 8 akt sądowych.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt emerytalnych i osobowych ubezpieczonego, a także zeznań świadków: J. F., R. G., J. M., J. G. (1), J. G. (2) oraz Z. B. – dowód: k. 53 i 54 akt sądowych oraz zeznań ubezpieczonego – dowód: k. 57 akt sądowych.

Ponadto ubezpieczony w piśmie z dnia 5.02.2014r. szczegółowo przedstawił zakres wykonywanych prac oraz wymienił stanowiska pracowników, których pracą kierował – dowód: k. 38 – 48 akt sądowych. Twierdzenia ubezpieczonego znajdują oparcie w zeznaniach świadków.

Sąd dał w całości wiarę zeznaniom świadków i ubezpieczonego, ponieważ są one obiektywne, logiczne spójne i wzajemnie się uzupełniają. Za ich wiarygodnością przemawia fakt, że świadkowie byli jego współpracownikami i stąd charakter jego pracy jest im dobrze znany, a w dodatku sami posiadają za okres pracy na równorzędnych stanowiskach, świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Ponadto ubezpieczony w piśmie z dnia 5.02.2014r. szczegółowo przedstawił zakres wykonywanych prac oraz wymienił stanowiska pracowników, których pracą kierował – dowód: k. 38 – 48 akt sądowych. Twierdzenia ubezpieczonego znajdują oparcie w zeznaniach świadków. Z kolei świadek R. G. był członkiem zespołu, który weryfikował nazewnictwo stanowisk pracy, aby odpowiadały nomenklaturze przyjętej w wykazie prac w warunkach szczególnych i w związku z tym musiał być zaznajomiony z charakterem pracy na poszczególnych stanowiskach. Nadto świadek J. M. zatrudniony był na stanowisku kierownika działu kadr i szkolenia był członkiem zespołu, który weryfikował nazewnictwo stanowisk pracy, aby odpowiadały nomenklaturze przyjętej w wykazie prac w warunkach szczególnych, a dodatkowo osobiście u ww. pracodawcy sporządzał wykaz takich stanowisk, w związku z czym musiał być zaznajomiony z charakterem pracy na poszczególnych stanowiskach. Wystawiał również świadectwo pracy dla skarżącego, które złożone jest w aktach emerytalnych odwołującego. Nadto zeznał, że wystawiał też dla ubezpieczonego świadectwo pracy w warunkach szczególnych.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r., nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ww. ustawy, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do uregulowań Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.).

Zgodnie z treścią § 2 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn
2. ma wymagany 25 letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Z kolei w myśl punktu 24 działu XIV wykazu A określającego prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, a stanowiącego Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) do takich prac należy: kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, na których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Natomiast w oparciu o delegację ustawową zostało wydane przez Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego Zarządzenia Nr 3 z dnia 30.03.1985r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu budownictwa i przemysłu maszynowego), którego Załącznik Nr 1 stanowi wykaz stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego, wymienione w Wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). Dział XIV tego Załącznika zatytułowany „Prace różne” pod pozycją 24 „kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie”, punkt 1 wymienia: „stanowiska pracy, na których prace wykonywane są w warunkach szczególnych – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, przy stanowiskach wymienionych w wykazie”.

Zgodnie z przepisem art. 227 k.p.c. w postępowaniu sądowym nie istnieją ograniczenia dowodowe z § 2 pkt 2 R.porzędzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w

szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 z późniejszymi zmianami), a co za tym idzie fakt wykonywania pracy w szczególnych warunkach mógł być wykazany wszelkimi dowodami, w tym zeznaniami świadków (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8.12.1998r., sygn. akt II UKN 357/98, OSNP z 2000r., Nr 3, poz. 112).

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie pozostawało ustalenie, czy ubezpieczony spełnia przesłanki do nabycia emerytury wcześniejszej z tytułu pracy w warunkach szczególnych po ukończeniu 60 roku życia.

Warunkiem nabycia uprawnień emerytalnych według art. 184 jest spełnienie przesłanki stażu przed dniem 1.01.1999r. Brak w treści art. 184 przesłanki końcowej daty spełnienia pozostałych warunków nabycia uprawnień emerytalnych (tj. na dzień 31.12.2008r.) powoduje, że ubezpieczeni, którzy w chwili wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych posiadali wymagany okres ubezpieczenia (szczególny i zwykły), mogą realizować prawo do emerytury na starych zasadach po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w art. 32 również po dniu 31.12.2008r. oraz nieprzystąpieniu do OFE i rozwiązaniu stosunku pracy. Wszystkie przesłanki muszą zostać spełnione łącznie.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18.08.2007r., sygn. akt I UK 62/07 wyraził pogląd, że prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227) przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia warunki określone w tym przepisie, niezależnie od tego, kiedy osiągnął wiek przewidziany w art. 32 tej ustawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18.08.2007r., sygn. akt I UK 62/07, OSNP 2008/17-18/269, lex 446010, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8.07.2008r., sygn. akt I PK 309/07, lex 497692).

Nadto należy powtórzyć za Sądem Najwyższym, iż: „objęcie nadzorem lub kontrolą o których mowa w pkt 24 działu XIV wykazu A rozporządzenia z 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) także innych niż wymienione w wykazie A prac nie wyłącza zakwalifikowania samego nadzoru lub kontroli jako pracy w szczególnych warunkach, jeżeli te inne (podlegające dozorowi lub kontroli) prace nie są na danym oddziale lub wydziale podstawowe” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4.10.2007r., sygn. akt I UK 111/07, lex 375689). Sąd Najwyższy także w wyroku z dnia 30.01.2008r., sygn. akt I UK 195/07 wyraził pogląd, że „osoba wykonująca dozór inżynieryjno-techniczny nad pracami wykonywanymi w warunkach szczególnych nie musi stale przebywać na stanowiskach, gdzie jest wykonywana praca, w zakresie jej obowiązków musi być przewidziane sporządzanie dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności. Ponoszenie odpowiedzialności za wykonywanie pracy, w której każdy błąd techniczny może narazić na niebezpieczeństwo pracowników i inne osoby, zostało uznane za wykonywanie pracy w warunkach szczególnych” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30.01.2008r., sygn. akt I UK 195/07, OSNP 2009/7-8/105, lex 488873).

W uzasadnieniach ww. orzeczeń Sąd Najwyższy wskazał, że w sytuacji gdy dozór inżynieryjno-techniczny jest pracą w szczególnych warunkach i praca ubezpieczonego polegająca na dozorze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma żadnej potrzeby ustalania, ile czasu poświęcał on na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na inne czynności, które również były związane z tym dozorem.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11.03.2009r., sygn. akt II UK 243/08 wskazał, że dana osoba wykonuje stale i w pełnym wymiarze czasu prace objęte poz. 24 działu XIV wykazu A, pomimo wykonywania pewnych czynności w warunkach nienarządzających ją bezpośrednio na szkodliwe dla zdrowia czynniki. W szczególności chodzi tu o czynności ściśle związane ze sprawowanym dozorem inżynieryjno-technicznym i stanowiące jego immanentną cechę, jak sporządzanie dokumentacji dotyczącej dozoru i będącej jego integralną częścią. Czynności te, jak podkreślił Sąd Najwyższy, należy jednak oddzielić od czynności, które nie pozostają w związku z tym dozorem i stanowią dodatkowe obowiązki pracownicze (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.03.2009 r., II UK 243/08 niepublikowany).

Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w spornych okresach sprawował dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, na których jako

podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A w Hucie (...) w B. oraz w Zakładach (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w B..

Zdaniem Sądu praca ubezpieczonego J. D. w spornym okresie od 1.10.1980r. do 28.02.1998r. była pracą wymienioną w wykazie A dziale XIV pkt. 24 załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego (Dz.U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), określającego prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Według oceny Sądu postępowanie dowodowe w przedmiotowej sprawie wykazało, że ubezpieczony J. D. spełnia wszystkie przesłanki określone w powołanych wyżej przepisach, pozwalające na przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, bowiem bez wątpienia przed dniem 1.01.1999r., co najmniej przez okres 15 lat wykonywał prace w szczególnych warunkach pozostałe warunki wynikające z treści art. 184 w związku z 32 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227 ze zm.) są niesporne.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy w Gliwicach w oparciu o przepis art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach orzeczono po myśli art. 98 k.p.c. w związku z § 12, ust 2 i § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.) w punkcie drugim orzeczenia.

SSO Maria Gawlik